

PAŽYMA
DĖL IŠMOKŲ VAIKAMS ĮSTATYMO 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21 STRAIPSNIŲ IR
PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP-21-1318(2) (21-28736(3)))

Nr. NV-2509

Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Tikslai: 1) siekiant užtikrinti globojamų (rūpinamų) vaikų poreikius, padidinti paramos, skiriamos globojamiems (rūpinamiems) vaikams, adekvatumą; 2) susieti išmokų vaikams mokėjimą su vaikų iš socialinę riziką patiriančių šeimų privalomojo ugdymo užtikrinimu.

Esama situacija:

- Pagal Išmokų vaikams įstatymą vaikui, kuriam globa (rūpyba) nustatyta šeimoje, šeimynoje, globos centre ar vaikų globos institucijoje, jo globos laikotarpiu mokama 4 bazinių socialinių išmokų (BSI) dydžio (160 Eur, 2021 m. BSI – 40 Eur) išmoka per mėnesį. Pilnamečiai globotiniai remiami kol jie mokosi / studijuoja, bet ne ilgiau, iki jiems sukanka 24 m.
- Tais atvejais, kai vaikas (asmuo), besimokantis pagal bendrojo ugdymo / formaliojo profesinio mokymo programas ar studijuojantis aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės studijų formos programą, yra išlaikomas (nemokamai gauna nakvynę, maistą ir kitas paslaugas) mokyklos bendrabutyje arba vaikų socializacijos centre, mokslo metais mokama 2 BSI dydžio (80 Eur) išmoka per mėnesį.
- Globos (rūpybos) išmoką 2020 m. gavo 7,87 tūkst. vaikų (asmenų). Ji nebuvo didinama nuo 1999 m. ir neužtikrina realių globojamų (rūpinamų) vaikų ir buvusių globotinių poreikių.
- Vaiko globėjui už vaiką, kuriam globa (rūpyba) nustatyta šeimoje, šeimynoje ar globos centre, mokamas 4 BSI dydžio (160 Eur) globos (rūpybos) išmokos tikslinis priedas per mėnesį. Kai vaiko globa pasibaigia dėl pilnametystės, emancipacijos ar santuokos sudarymo, nors besimokantis vyresnis kaip 18 m. asmuo ir lieka gyventi pas buvusį globėją – šeimoje, šeimynoje ar globos centre – ir yra jį išlaikomas, tikslinis priedas buvusiam globėjui neskiriamas.
- Šeimynoje globojamiems (rūpinamiems) vaikams, kuriems sukanka 18 m., sudaryta galimybė gauti socialinę globą, iki jie baigs bendrojo lavinimo / profesinę / specialiąją mokyklą. Kitų, vyresnių nei 18 m., asmenų socialinės globos gavimo šeimynoje laikotarpis išimtiniais motyvuotais atvejais, suderinus su savivaldybe dėl finansavimo, gali būti pratęstas, bet tik iki kol asmeniui sukaks 21 m.
- Neužtikrinamas vaikų iš socialinę riziką patiriančių šeimų privalomas ugdymas. Pagal Švietimo įstatymą yra privalomas ir valstybės garantuojamas ugdymas iki 16 m. pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ugdymo programas. Nuo 2021-09-01 vaikams, patiriantiems socialinę riziką, skiriamas privalomas ugdymas pagal ikimokyklinio ugdymo programą švietimo, mokslo ir sporto ministro ir socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka.
- Mokinių registro 2020-10-01 duomenimis, privalomas ugdymas buvo skirtas 349 476 mokiniams, tačiau šia teise pasinaudojo ir ugdymo įstaigas iš viso lankė 332 116 mokinių (Gyventojų registro 2020-11-10 duomenimis) buvo 17 360 nesimokančių vaikų.
- Siekiant individualius vaikų poreikius atitinkančio išmokų panaudojimo, išmokų teikimo formą (pinigine ar nepinigine forma) ir būdą (pavyzdžiui, išmokas teikti apmokant vaikų išlaikymo ikimokyklinėse įstaigose išlaidas, neformaliojo vaikų ugdymo išlaidas, vaikų gyvenamosios aplinkos pagerinimo išlaidas) parenka su šeima dirbantis atvejo vadybininkas / socialinis darbuotojas.

Projekto esmė, nauda. Siūloma:

- **padidinti ir diferencijuoti globos (rūpybos) išmokos dydį pagal globojamo (rūpinamo) vaiko amžių ir poreikius:**
 - **vaikams iki 6 m. skiriant 5,2 BSI (218,4 Eur) (2022 m. planuojamas BSI – 42 Eur);**

- **vaikams nuo 6 iki 12 m. – 6 BSI (252 Eur);**
- **vaikams nuo 12 iki 18 m., neįgaliams vaikams ir buvusiems globotiniams iki 24 m., kuriems globa (rūpyba) pasibaigia dėl pilnametystės, emancipacijos ar santuokos sudarymo ir kurie mokosi / studijuoja – 6,5 BSI (273 Eur);**
- **tais atvejais, kai besimokantis vaikas (asmuo) yra išlaikomas (nemokamai gauna nakvynę, maistą ir kitas paslaugas) mokyklos bendrabutyje arba vaikų socializacijos centre, mokslo metais vaikui iki 6 m. būtų skiriama 2,6 BSI (109,2 Eur), vaikui nuo 6 iki 12 m. – 3 BSI (126 Eur) išmoka, vaikui nuo 12 iki 18 m. arba iki nepilnametis pripažįstamas emancipuotu ar sudaro santuoką, vaikui, kuriam nustatytas neįgalumo lygis, neatsižvelgiant į jo amžių, ir buvusiems globotiniams iki 24 m., kuriems globa (rūpyba) pasibaigia dėl pilnametystės, emancipacijos ar santuokos sudarymo ir kurie mokosi ar studijuoja – 3,25 BSI (136,5 Eur) išmoka per mėnesį.**
- **pratęsti 4 BSI (2022 m. – 168 Eur) globos (rūpybos) išmokos tikslinio priedo mokėjimą šeimai, šeimynai, globos centrui, kai pasibaigus vaikų globai (rūpybai) dėl pilnametystės, emancipacijos ar santuokos, buvę globotiniai lieka gyventi šeimoje, šeimynoje ar globos centre ir yra jų išlaikomi (nemokamai gauna nakvynę, maistą ir kitas paslaugas), kol mokosi pagal bendrojo ugdymo programą, bet ne ilgiau, iki jiems sukaks 23 m.**
- **nustatyti, kad jeigu socialinę riziką patiriančių šeimų vaikai, kurių ugdymas yra privalomas, nelanko švietimo įstaigų, išmokos vaikams teikiamos nepinigine forma, išskyrus pateisinamas priežastis (t.y., kai mokymasis sustabdomas dėl vaiko ligos, nėštumo ar vaiko priežiūros, mokymo namuose ir kt.), atlikti kitus įstatymo nuostatų patikslinimus.**

Numatoma nauda. Didesnė valstybės finansinė parama globojamiems vaikams (apie 7,5 tūkst. vaikų (asmenų) gautų padidintą globos (rūpybos) išmoką; apie 405 buvę globėjai gautų globos (rūpybos) išmokos tikslinį priedą). Užtikrinamas vaikų, patiriančių socialinę riziką, privalomas ugdymas.

Papildomas valstybės biudžeto lėšų poreikis apie 8,5 mln. Eur. Įsigaliojimas – 2022-01-01.

Derinimas. Projektas be pastabų suderintas su Finansų ministerija, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba ir Valstybine duomenų apsaugos inspekcija bei patikslintas pagal Teisingumo ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos pateiktas pastabas (suderintos darbo tvarka).

Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021-10-08 išvadoje Nr. NV-2450 pateiktas pastabas (suderinta darbo tvarka).

Atitiktis Vyriausybės programai – įgyvendina Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 3.3.8 papunkčio priemonę „Parengti ir priimti Išmokų vaikams įstatymo pakeitimo įstatymo projektą – padidinti globos (rūpybos) išmokos dydį, siekiant užtikrinti globojamų (rūpinamų) vaikų poreikius; susieti išmokų vaikams mokėjimą su vaikų privalomojo ugdymo užtikrinimu, esant socialinei rizikai“.

Dalykinio vertinimo išvada.

Siūlome projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje kartu su kitais projektais, susijusiais su 2022 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu.

Socialinės politikos grupės patarėja
tel. 8 706 63853, el.p. daiva.buivydaite@lr.v.lt

Daiva Buivydaite-Garbštienė